

Année 47
Jaargang

1957

Fascicule I
Aflevering

Le Gerfaut

Revue belge d'Ornithologie; périodique édité, avec l'appui du Gouvernement, par la Commission administrative du Patrimoine de l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique, à Bruxelles.

De Gierwalk

Belgisch Ornithologisch Tijdschrift uitgegeven, met de hulp van het Staatsbestuur, door de Commissie van Beheer van het Vermogen van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, te Brussel.

Rédaction : R. VERHEYEN : Redactie.

Sommaire - Inhoud : A. RAPPE : Les Oiseaux d'eau de la Meuse liégeoise. — J. SPAEPEN : De Trek van de Kleine Gele Kwikstaart (*Motacilla flava* L.). — P. BASTIEN : Un cas de nidification du Guêpier, *Merops apiaster* L., en Belgique. — R. VERHEYEN : Over de Laro-limicolae als broedvogels in België. A. F. DE BONT : Résultats du baguage d'Oiseaux au Congo belge. Exercice 1954-1956. — MAEBE J. & VAN DER VLOET H. : De Avifauna van het Verdrongen Land van Saaftinge. Broedseizoen en najaar 1956. — A. VAN BENEDEN : Comportement d'Oiseaux insectivores lors de la migration d'automne. — Brèves communications Korte Mededelingen. — Synthèses et Critiques. — Samenvattingen en Beoordelingen.

DE AVIFAUNA
VAN HET VERDRONKEN LAND VAN SAAFTINGE

Broedseizoen en najaar 1956

door J. MAEBE en H. VAN DER VLOET

De gestadige toename, die bij sommige broedvogels in de schorren van het Verdronken Land van Saaftinge tijdens het laatste decennium waar te nemen was, vertoonde gedurende het broedseizoen 1956 wel een bijzonder sterke climax. De steeds toenemende verlanding der schorre met de hieraan verbonden vermeerdering der broedgelegenheden, alsook de rust die in het uitgestrekte gebied heerst, zijn ongetwijfeld de hoofdfactoren die vermelde aangroei in de hand werken.

Alhoewel de weersgesteldheid in 1956, door de aanhoudende regens, als zeer ongunstig aangeschreven staat, kende de broedperiode toch een vrij voorspoedig verloop; voornamelijk doordat slechts een betrekkelijk gering aantal nesten door hoge vloedten vernield werden.

K o k m e e u w. — *Larus ridibundus* L.

Vooral bij deze soort was de aangroei reusachtig. In alle van ouds gevormde kolonies was de bezetting sterk vermeerderd. Voornamelijk de grote kolonie, waarvan de kern zich ongeveer op het « Eilandje » bevindt, had zich zeer sterk uitgebreid. Tellingen en schattingen in de verscheidene vestigingen uitgevoerd, gaven een totale raming van 6500 tot 7000 paartjes; hetgeen ongeveer een verdubbeling van het aantal betekende tegenover 1955 (vgl. « De Giervalk », 1956, blz. 187).

Z i l v e r m e e u w. — *Larus argentatus* PONTOPP.

Ook deze meeuw was als broedvogel sterk toegenomen. Volgens tellingen — die echter slechts vrij ruw konden doorgevoerd worden — moet het aantal broedpaartjes het getal 200 zeer dicht benaderd hebben.

De schade, door deze meeuwen bij andere soorten broedvogels aangericht, bleef ook dit jaar gering te noemen; slechts enige geroofde eieren van de Blokeend werden gevonden. Wel werd een vrij groot aantal dode jonge Kokmeeuwen aangetroffen die blijkbaar door de Zilvermeeuwen verslonden werden. Buiten deze werden echter ook vele andere dode Kokmeeuwen-jongen gevonden die echter geen sporen van geweld vertoonden. Blijkbaar hadden de Zilvermeeuwen zich dan ook slechts te goed gedaan aan de reeds dode vogels die op vele plaatsen in de schorre verspreid lagen.

Visdiefje. — *Sterna hirundo* L.

Bijzonder belangwekkend voor het broedseizoen 1956 was de sterke toename die, ook dit jaar, weer bij de Visdiefjes kon aangetoond worden.

In 1955 meenden we het aantal broedparen op + 450 te mogen schatten. In 1956 werd dit getal opgedreven tot 750-800 paartjes. Meteen was dus het hoogst gekende aantal broedvogels (600 in 1950) — dat echter, door grote sterfte onder de jongen, in de daaropvolgende jaren sterk gedaald was — terug bereikt geworden en zelfs overtroffen. Het Visdiefje, dat op de broedplaatsen vrij kwetsbaar is, had dus, en zulks niettegenstaande de gelijktijdig sterk uitbreidende Zilvermeeuwen-vestiging, zich wel prachtig weten te hervatten.

Kl u u t. — *Recurvirostra avosetta* L.

Ook bij deze algemeen gewaardeerde broedvogelsoort werd in 1956 een zeer gelukkige toename waargenomen : ongeveer 150 paartjes (120 in 1955).

S c h o l e k s t e r. — *Haematopus ostralegus* L.

Bij de Scholekster werd nog steeds een zekere neiging tot uitbreiding vastgesteld. De soort broedt echter over de gehele schorre verspreid en het is dan ook moeilijk en tijdrovend hierover tamelijk juiste gegevens te verzamelen. Ruw geschat kan aangenomen worden dat in 1956, van 50 tot 60 paartjes in de schorre gebroed hebben.

B e r g e e n d. — *Tadorna tadorna* (L.).

We telden van 10 tot 12 paartjes broedvogels. Wat dus een lichte hervatting betekent ten overstaan van de belangrijke inzinking tijdens de laatste jaren.

B r u i n e K u i k e n d i e f. — *Circus aeruginosus* (L.).

Er werd één nest met eieren gevonden. Ook boven een tweede plaats vonden we geregeld een alarmerend paartje. Ook dit jaar konden echter geen uitgevlogen jongen in de schorren waargenomen worden, zodat er waarschijnlijk weerom zonder resultaat gebroed werd.

E i d e r e e n d. — *Somateria mollissima* (L.).

Ook in 1956 kon het broedverdachte paartje waargenomen worden (vgl. « De Giervalk » 1956, blz. 169). Op 29 april werd het voor de eerste maal in de « Ijskelder » aangetroffen. Op 27 mei werd, op dezelfde plaats, het ♂ alléén gezien. Het sterk vermoeden dat op dit ogenblik

het ♀ ergens broedend zou kunnen aangetroffen worden, werd nog bevestigd toen dit op 10 juni, uit de schorren opvliegend, waargenomen werd. Er kon echter geen nest gevonden worden.

*
* *

Bij het opstellen van een avifauna wordt aandacht besteed aan het voorkomen van de onderscheidene soorten en worden de verkregen gegevens — aantallen en data — naar hun normaal verloop verwerkt. Bij verdere bezoeken aan het gebied, kunnen dan geregeld waarnemingen gedaan worden welke een afwijking betekenen aan de beschreven cyclus : vogels worden aangetroffen buiten de opgegeven perioden, of ook worden soorten waargenomen welke niet vermeld werden. Het gaat dan om de spreekwoordelijke uitzonderingen die de regel bevestigen.

Aldus werden tijdens het najaar 1956 volgende gegevens verzameld, die als een aanvulling bij de avifauna van het Verdrongen Land van Saafdinge (« De Giervalk » 1956, blz. 151-190) kunnen aanzien worden.

G r a u w e G o r s. — *Emberiza calandra* L.

Op 4 november kon herhaaldelijk een zingend exemplaar waargenomen worden.

S m e l l e k e n. — *Falco columbarius aesalon* TUNST.

Een uitzonderlijk vroeg exemplaar op 27 augustus.

V i s a r e n d. — *Pandion haliaetus* (L.).

Op 23 september kon een vierde waarneming van deze soort te Saafdinge genoteerd worden.

K l e i n e Z w a a n. — *Olor columbianus bewickii* (YARR.).

Op 9 december een groep van 16 exemplaren en op 23 december nogmaals 14 Kleine Zwanen en één Hoelzwaan in de « Ijskelder ».

K o l g a n s. — *Anser albifrons* (SCOP.).

Een uitzonderlijk vroege waarneming op 9 september van een volwassen exemplaar.

K r a k e e n d. — *Chaulelasmus streperus* (L.).

Op 4 en 11 november telkens een groepje van 3 exemplaren.

T a f e l e e n d. — *Aythya ferina* (L.).

Vijf overvliegende exemplaren op 11 november.

T o p p e r e e n d. — *Aythya marila* (L.).

Op 11 november, twee exemplaren tussen het vernoemd groepje Tafeleenden.

M i d d e l s t e Z a a g b e k. — *Mergus serrator* L.

23 september : een extra vroeg exemplaar in vrouwelijk kleeed.

J a n - v a n - G e n t. — *Sula bassana* (L.).

Op 23 september vliegen twee exemplaren in eerste jaarskleeed, boven de « Ijskelder », land inwaarts.

K e m p h a a n. — *Philomachus pugnax* (L.).

Late waarneming voor Saaftinge : 3 exemplaren op 7 oktober.

G r o t e M a n t e l m e e u w. — *Larus marinus* L.

Op 23 december, een alarmerend exemplaar.

Z i l v e r m e e u w. — *Larus argentatus* PONTOPP.

Op 7 oktober en op 4 november, één alarmerende vogel.

Compléments à l'avifaune de Saaftinge

L'inventaire avifaunistique des « schorre » de Saaftinge, paru dans « Le Gerfaut » (1956, fasc. III, pp. 151-190) a été complété par les données recueillies au cours de l'année 1956. Malgré l'été très pluvieux, mais par suite de l'absence de crues dévastatrices, cette année a été caractérisée par un accroissement très sensible en couples d'oiseaux nicheurs : les mouettes Rieuses notamment se sont présentées avec 6500 à 7000 couples (contre 3500 en 1955), les Goélands argentés avec \pm 200 couples (contre \pm 110 en 1955), les sternes Pierre-Garin avec 750 à 800 couples (contre \pm 450 en 1955), les Avocettes avec 150 couples (contre 120 en 1955), etc. Comme l'an dernier, la piraterie des Goélands n'a pas franchi les limites permises.

R. V.
